

جغرافیا (فصلنامه علمی - پژوهشی و بین‌المللی انجمن جغرافیای ایران)
دوره جدید، سال سیزدهم، شماره ۴۴، بهار ۱۳۹۴

فضاسازی پارکهای شهر تهران و تأثیر آن بر احساس امنیت اجتماعی (مطالعه موردی: پارک‌های لویزان و پلیس)

مسعود تقوایی^۱ و محمود حقیقت^۲

تاریخ وصول: ۱۳۹۳/۴/۲۱، تاریخ تایید: ۱۳۹۳/۵/۳۰

چکیده

تحقیق حاضر با هدف بررسی رابطه بین فضاسازی پارک‌ها و احساس امنیت شهروندان انجام گرفته است؛ چرا که پیش فرض محقق در این زمینه، وجود رابطه مثبت بین زیباسازی فضای پارک‌های شهری و افزایش احساس امنیت در بین مراجعه کنندگان به پارک‌ها می‌باشد. چارچوب نظری این تحقیق مبتنی بر نظریات: فضای قابل دفاع، نظریه پیشگیری از جرم از طریق طراحی محیطی، تئوری پنجره‌های شکسته و تئوری کنترل اجتماعی می‌باشد. روش این تحقیق از نوع توصیفی - تحلیلی است که با استفاده از پیمایش و با ابزار پرسشنامه، اطلاعات مورد نیاز جمع‌آوری شده است. جامعه آماری این تحقیق کلیه پارک‌های موجود در سطح منطقه ۴ شهرداری تهران است که در نهایت، دو پارک لویزان و پلیس به عنوان پارک‌های مورد مطالعه انتخاب شدند. به منظور دستیابی به یک نمونه معرف، حجم نمونه به اندازه ۳۰۰ نفر تعیین شد که در هر پارک ۱۵۰ پرسشنامه تکمیل شده است و افراد نمونه کلیه کسانی هستند که به پارک‌های مورد نظر مراجعه کرده‌اند. به دلیل ساختار جامعه آماری، از روش نمونه‌گیری قضاوتی استفاده گردید. مهمترین نتایج تحلیلی تحقیق عبارتند از:

- بین زیباسازی پارک و میزان احساس ناامنی افراد رابطه معناداری وجود دارد.
 - بین زیباسازی پارک و میزان سرمایه اجتماعی افراد، رابطه معناداری وجود دارد.
 - بین زیباسازی پارک و میزان ارزیابی افراد از بروز جرایم، رابطه معناداری وجود دارد.
 - و بین زیباسازی پارک و میزان حضور افراد در سطح پارک‌ها، رابطه معناداری وجود دارد.
- این یافته‌ها در راستای پیش فرض‌های اصلی تئوری پنجره‌های شکسته و نظریه فضای قابل دفاع است. کلیدواگان: فضای عمومی، احساس امنیت، بروز جرم، زیباسازی پارک.

۱. عضو هیئت علمی گروه جغرافیای دانشگاه اصفهان.

۲. دانشجوی رشته دکترای جغرافیا و برنامه‌ریزی شهری دانشگاه آزاد اسلامی واحد خوراسگان.

مقدمه

فضای سبز شهری، بخشی از فضاهای باز شهری است که در عرصه‌های طبیعی یا مصنوعی تحت استقرار درختان، گل‌ها، چمن‌ها و دیگر گیاهان است و بر اساس نظارت و مدیریت انسان و با در نظر گرفتن ضوابط، قوانین و ویژگی‌های مرتبط با آن برای بهبود شرایط زیستی، زیستگاهی و رفاهی شهروندان و مراکز جمعیتی غیر روستایی نگهداری یا ساخته می‌شود. فضای سبز شهری و پارک‌های موجود در شهر، نه تنها محل مناسبی برای سپری کردن اوقات فراغت مردم و مکان تفریحی به شمار می‌آید، بلکه این فضاها در موارد بسیار، از توسعه بی‌قواره و نسنجیده شهرها نیز جلوگیری می‌کنند (مهدی‌نژاد، ۱۳۷۲: ۲۹).

ایجاد مکان‌های مناسب برای ورزش و تفریح با هدف نگاه‌داشتن سلامتی انسان و در دسترس بودن این فضاها برای همه ساکنان شهر و به‌وجود آوردن محیط‌های آرام در شهر می‌تواند به عنوان عاملی مهم برای سلامت اجتماعی و روانی عمل کند (اسکاتیش، ۱۹۸۷: ۴). در بیشتر بحث‌ها به پارک‌ها و فضای سبز شهری به عنوان راهکاری بسیار مهم برای بالا بردن کیفیت زندگی اجتماعی شهری تأکید شده است (حیرارد، ۱۹۹۲: ۲۵).

طرح و بیان مساله

تمام امکانات جدید شهرهای امروز، همانند گذشته، قادر به تامین آرامش و امنیت شهروندان نیستند. آنها به دلیل تمرکز بالای جمعیت و فعالیت‌های خارج از مقیاس انسانی و فراوانی ماشین، به تدریج، از شاخص‌های آرامش و امنیت فضای شهری، فاصله گرفته‌اند.

به نظر می‌رسد در قرن حاضر، محیط‌های نامطلوب شهری، مشکلات بسیاری را، برای امنیت شهروندان ایجاد کرده و در رشد آسیب‌های اجتماعی موثر بوده‌اند. با گسترش این آسیب‌ها، امنیت رنگ می‌بازد، نرخ جرائم افزایش می‌یابد و مردم در کنش‌های اجتماعی، محتاطانه عمل کرده و با هر اتفاقی، ترس و دلهره در آنان، دوچندان می‌شود که در نتیجه آن، احساس ناامنی در جامعه افزایش پیدا می‌کند (سجادی، ۱۳۸۷: ۱۲). امنیت اجتماعی، آرامش و آسودگی خاطری است که هر جامعه‌ای موظف است در زمینه‌های شخصی، اقتصادی، سیاسی و قضایی، برای جامعه و اعضای خود فراهم کند. بنابراین امنیت اجتماعی، چیزی نیست جز، حالتی از آسودگی

خاطر مردم از ترس، تهدید و اضطراب و مصون ماندن جان، مال، ناموس، هویت و اعتقادات از هرگونه تهدید و تعرض.

عواملی که امنیت شهری را از بین می‌برند و موجب تهدید یا کاهش امنیت شهرهای بزرگ می‌شوند، بسیاریند و برخی فضاهای شهری، یکی از عوامل اصلی تهدیدکننده امنیت شهرها هستند. برخی از این فضاها، معمولاً از دید محفوظ هستند؛ به همین خاطر، فضاهای دنج و مطمئنی برای فعالیت‌های غیرمجاز و ناهنجار محسوب می‌شوند. واکنش مردم نسبت به، ترس از قربانی شدن در این چنین فضاهایی، باعث می‌شود که آنان، از خطرات دوری کنند، یا حداقل، میزان در معرض خطر قرار گرفتن خود را، کاهش دهند، که این خود می‌تواند، منجر به عدم حضور مردم، نه تنها در یک مکان خاص، بلکه در بیشتر فضاهای عمومی همچون پارک‌ها شود (کارمونا، ۲۰۰۳: ۱۱۹).

امنیت اجتماعی و به‌طور کل امنیت، ارتباط مستقیمی با فضا و ساخت و ساز شهری دارد. یک فضای شهری مناسب، تا حد زیادی، تامین‌کننده امنیت و فضای نامناسب، از بین‌برنده آن و زمینه‌ساز انواع آسیب‌ها و معضلات اجتماعی است. امروزه امنیت از شاخصه‌های کیفی زندگی در شهرها است و آسیب‌های اجتماعی، از مهم‌ترین پیامدهای مختلف امنیت به‌شمار می‌روند. در این میان، فضاهای پارک‌های سطح شهر، از جمله مولفه‌هایی هستند که ناهنجاری‌های اجتماعی، در بستر آنها به وقوع می‌پیوندد. بر این اساس، بسیاری از صاحب‌نظران بر این عقیده‌اند که با دستکاری فضاها و تلطیف آن، می‌توان احساس امنیت را در افراد افزایش داد (باند، ۲۰۰۴: ۲۰).

موضوع تحقیق حاضر، پرداختن به قلمرو تأثیرات عناصر فضایی و کارکردی در طراحی محیطی و نقش آنها در افزایش احساس امنیت اجتماعی افراد جامعه است، که در مکانی به نام شهر اتفاق می‌افتد. لذا درصدد هستیم تا تاثیر اقدامات شهرداری در زمینه زیباسازی فضای پارک‌های شهر تهران را بر احساس امنیت مردم مورد سنجش قرار دهیم. بر این اساس سوالات تحقیق به صورت زیر قابل طرح هستند.

۱. مردم در کدام یک از پارک‌های مورد مطالعه، احساس امنیت بالاتری دارند؟
۲. فضاسازی فضای پارک‌های شهر، چه تاثیری بر میزان سرمایه اجتماعی دارد؟

۳. ارزیابی مردم، از میزان جرایم رخ داده در سطح هر یک از پارک‌های مورد مطالعه، به چه اندازه است؟

۴. حضور مردم در سطح پارک‌های شهر، تا چه اندازه، ناشی از فضاسازی فضای پارک‌های شهر می‌باشد؟

اهمیت و ضرورت تحقیق

شهر، محیطی است با گوناگونی بسیار، پارک و بوستان‌ها، محله‌های پهن و باریک و با خیابان‌ها و گذرگاه‌های مختلف، که فضای اجتماعی را به هم پیوند می‌زند. فضای شهری، بیشترین ارتباط را با مردم و محیط زندگی برقرار می‌کند و در نتیجه نقش بسزایی در هویت‌بخشی و احساس آرامش به شهروندان دارد. فضای عمومی شهر، صحنه نمایش زندگی روزمره مردم است و در تقابل با فضای خصوصی تعریف می‌شود. اهمیت فضای عمومی، به دلیلی نقشی است که در توسعه جامعه دموکراتیک بازی می‌کند. به عبارتی، چنانچه دسترسی برابر به عرصه عمومی، برای همه افراد جامعه فراهم شود، تهدید تمایز و جدایی اجتماعی، کاهش می‌یابد و تنوع فرهنگی شکل‌یافته، می‌تواند، فضای عمومی را، تبدیل به مکانی نماید که افراد و گروه‌های مختلف بتوانند در اجرای قوانین خودگزیده، مشارکت کنند. لذا اولین گام برای دستیابی به عرصه عمومی، که ضامن تحقق جامعه مدنی است، تشویق مردم به حضور در فضای عمومی و یا فراهم نمودن دسترسی برابر همه افراد و گروه‌ها به آن است (مدیری، ۱۳۸۵: ۱۲).

به همین دلیل، در حال حاضر، ایجاد فضاهای امن عمومی شهری، به‌عنوان یکی از مسایل مهم، در برنامه‌های توسعه شهری، مورد توجه مدیران و طراحان این فضاها قرار گرفته و با توسعه و گسترش شهرنشینی و افزایش ناهنجاری‌های شهری، مسئله پیشگیری محیطی جرایم (بیات و شرافتی‌پور، ۱۳۸۷: ۶۴)، از طریق برنامه‌ریزی و طراحی محیطی و ساماندهی فضاهای شهری، اهمیت زیادی پیدا کرده است. در واقع، این هنر طراحان شهری است که با فراهم آوردن فضای شهری مناسب، شهروندان را در کنار یکدیگر جمع می‌کنند و خلق فضای دوستانه در بین مردم، از بروز جرم پیشگیری می‌کند و احساس امنیت اجتماعی را ارتقا می‌دهد.

مفهوم فضا

در جغرافیا مفهوم فضا، به صورت علمی تقریباً از دهه ۱۹۵۰ با مقاله فرد کورت شیفر در مورد استثناگرایی در جغرافیا، وارد ادبیات جغرافیایی شد. عده‌ای مفهوم فضا را یک مفهوم اساسی در جغرافیا می‌دانند و برخی آنرا کلمه فلسفی خیانت آلودی می‌خوانند که به هیچ وجه دارای مفهوم واحدی نمی‌باشد. شاید بتوان مفهوم فضا را اینگونه بیان کرد.

در جغرافیا مفهوم فضا به دو صورت به کار گرفته می‌شود:

الف. فضای مطلق

ب. فضای نسبی

فضای مطلق دارای کیفیت عینی - واقعی و مشخص و طبیعی می‌باشد. فضای نسبی به‌طور مداوم در اثر نیازهای اجتماعی - اقتصادی و شرایط تکنولوژیک در وسعت و فرم تغییر می‌یابد. بنابراین فضای نسبی مقید به زمان و فرایند می‌باشد. از نظر دیوید هاروی به تعداد عملکردهای انسانی و فرایندهای اجتماعی - فضاهای نسبی وجود دارد در دیدگاه علم فضایی مردم در فضاهای نسبی زندگی می‌کنند (شکویی، ۱۳۷۵: ۲۸۶).

فضا به‌منزله یک پدیده ثانوی، از واکنش عمومی انسان یا ساخت اجتماعی موجودیت می‌یابد (همان: ۲۸۷). مائول کاستل در اثر ارزشمند خود با عنوان (مسائل شهری) از فضا، تعریف و تفسیری این چنین ارائه می‌دهد: فضا یک تولید مادی در ارتباط با سایر عوامل مادی است. در بین سایر عوامل خود انسان قرار گرفته است که در داخل روابط اجتماعی ویژه به فضا، فرم، کارکرد و اعتبار می‌بخشد. در این تفکر، فضا حالت مادی دارد. عده‌ای از جغرافیدانان بر این تعریف و تفسیر انتقاداتی وارد می‌کنند و می‌گویند که فضا نمی‌تواند تنها یک تولید مادی باشد، بلکه فضا یک تولید ایدئولوژیکی سیاسی - فرهنگی نیز به‌شمار می‌آید (همان: ۲۸۷).

در اوایل قرن بیستم برخورد و برداشت مطلق از فضا توأم با روح تجربه‌گرایی ناشی از ظهور فلسفه پوزیتیویسم، زمینه را برای شکل‌گیری علم فضا و گسترش دامنه آن در جغرافیا، جامعه‌شناسی و معماری فراهم ساخت (شکویی، ۱۳۶۴: ۸۲-۶۵).

براساس نظریه لوفور و ادوارد سوچا، فضا یک محصول اجتماعی و هم زمان وسیله نتیجه پیش شرط و پیامدهای عینی کنش و روابط اجتماعی و سیاسی می‌باشد. به عبارت دیگر زمانمند بودن

زندگی اجتماعی، مشروط به عامل فضایی است، همان گونه که فضا‌مندی زندگی اجتماعی مشروط به عامل زمانی - تاریخی است.

ساخت‌یابی فضایی و زمانی زندگی اجتماعی روشن می‌کند که چگونه رابطه و کنش اجتماعی به لحاظ مادی ساخته و عینی می‌شود (شکویی، ۱۳۷۵: ۵۶-۲۲). بین ساخت فضایی و اجتماعی یا تمایز یافتگی‌های فضایی و اجتماعی ارتباط روشنی برقرار است و اگر ساخت اجتماعی را گروه‌بندی‌های نابرابر قدرت که برسر دستیابی به منبع و فرصت‌ها مبارزه می‌کنند بدانیم، در این صورت ساخت فضایی به‌گونه‌ای تبلور و تجسم یافته روابط نابرابر قدرت است به عبارت دیگر اشکال فضایی ساخت مهندسی روابط نابرابر قدرت در جامعه است (افروغ، ۱۳۷۵: ۱۸-۳۰).

چارچوب نظری

نظریه فضای قابل دفاع

در آمریکا نظریه فضای قابل دفاع، از دل یک بافت معماری سر بیرون آورد؛ اما تحت‌تاثیر منتقدین برنامه‌ریزی شهری مانند جین جاکوبز و دانشمندان رفتاری و اجتماعی مانند الیزابت وود، اسکولمو آنجل، ادوارد هال و رابرت سامر قرار گرفت. به‌طور کلی یکی از منابع الهام نظریه فضای قابل دفاع عمدتاً مشاهدات انتقادی اسکار نیومن نسبت به ساختارهای ساخته شده و رفتارهای مرتبط با آنها بوده است.

فضای قابل دفاع اساساً یک نظریه طراحی است که متأثر از سکونت انسان و تجربه کاربری است که از قسمت اعظم شیوه معماری روز عدول می‌کند (نیومن، ۱۹۷۳: ۵۱).

این نظریه از چهار اصل اساسی زیرتشکیل شده است: ۱. قلمرو‌داری؛ ۲. مراقبت طبیعی؛ ۳. تعیین مرز - تصویر و ۴. محیط اجتماعی - فرهنگی مکان‌ها و ساختمان‌ها.

قلمرو‌داری به‌عنوان ظرفیت محیط فیزیکی برای خلق مناطق دارای تاثیر قلمرویی تعریف شده است (همان: ۵۱). قلمرو‌داری همان القای حس مالکیت در ساکنان است که عاملی برای پیوند فرد به فضا و تمایل به کنترل آن و دفاع از آن در برابر متجاوزان است. فضاهایی که با این دید ساماندهی شده باشند، علاقه خصوصی به مالکیت و مکان را به املاک عمومی گسترش می‌دهند

تا ساکنین انرژی بگیرند، نگرش‌های مالکانه اتخاذ کنند و اختیارات قدرتمند قلمروداری را اعمال نمایند که بی‌تردید به‌عنوان یک عامل بازدارنده طبیعی و مهم پیشگیری عمل می‌کند (همان: ۵۲).

مراقبت طبیعی عبارت است از ظرفیت محیط فیزیکی در فراهم آوردن فرصت‌های مراقبتی برای ساکنین و نمایندگان آنها. مراقبت طبیعی از نظر عملیاتی و اجرایی به معنی فراهم کردن و نصب پنجره و تعبیه ورودی‌های ساختمان است تا امکان دیدن فضای داخلی و خارجی را برای ساکنان و کاربران به حداکثر برساند. عامل روشنایی نیز یک عامل کمکی مهم مراقبتی است؛ زیرا اکثر تکنیک‌های مراقبتی بدون روشنایی کافی، فایده چندانی ندارند.

تعیین مرز نیز به معنی مشخص کردن و تقسیم‌بندی فضاهاست تا تفاوت‌های بین مکان‌های عمومی و خصوصی مشخص شود. تکنیک‌هایی نظیر محوطه‌سازی، تابلوگذاری، سنگ فرش راه، حصارکشی، نصب دروازه، نصب حفاظ و علامت‌گذاری از مهم‌ترین روش‌های تعیین مرز، پیشگیری و کنترل جرایم محسوب می‌گردند (بیات، ۱۳۸۷: ۶۰).

نظریه پیشگیری از جرم از طریق طراحی محیطی

پیشگیری از جرم از طریق طراحی محیطی، بدنبال این است که از طریق برنامه‌های کاربری اراضی و طراحی ویژه محیط، میزان جرایم را کاهش دهد و امنیت را در دل این برنامه‌ها لحاظ کند (دیویس، ۱۹۹۸: ۳۸۴).

پیشگیری از جرم از طریق طراحی محیطی ارتباط نزدیکی با جرم‌شناسی محیطی دارد که بوتومز و ویلز این نوع جرم‌شناسی را به‌عنوان مطالعه جرم، جنایت و قربانیانی تعریف می‌کنند که مختص مکان‌های ویژه‌ای هستند و طی انجام فعالیت‌های روزمره خود، تحت تأثیر عوامل مبتنی بر فضا قرار می‌گیرند (بوتومز و ویلز، ۱۹۹۷: ۳۰۵). این نوع از پیشگیری در وهله اول به جغرافیای جرایم توجه دارد. سابقه مطالعه مکان‌های جرم خیز شهرها به مطالعات هنری مای هیوز در قرن نوزدهم برمی‌گردد که این گونه مطالعات را در لندن انجام داد. این نظریه در این اواخر تحت تأثیر کار جفری و نیومن قرار داشت که مطالعات اولیه‌شان را بر روی مناطقی انجام دادند که میزان بالای جرایم در آنها گزارش شده بود (میشل، ۲۰۰۴: ۹۷). در پی این مطالعات آنها به

این نتیجه رسیدند که از طریق استفاده بهینه از محیط و طراحی آن می‌توان میزان جرایم را کاهش داد.

جفری که یکی از اولین بنیانگذاران پیشگیری از جرم از طریق طراحی محیطی است، از این شیوه پیشگیری، به‌عنوان عصر جدیدی در اندیشه‌های جرم‌شناختی یاد می‌کند که بر شرایط و اوضاع و احوال پیرامون یک جرم بیشتر از جرم توجه می‌کند.

تئوری پنجره‌های شکسته

در دهه ۱۹۹۰، ایالات متحده آمریکا شاهد گسترش روزافزون جرایم خشن بود. نگرانی شهروندان در مورد امنیت مدارس، مبارزه با حمل سلاح و مواد مخدر، آشوب و رفتارهای ضداجتماعی و مدنی روز به روز در حال افزایش بود. در چنین شرایطی دو جرم‌شناس به نامهای جرج کلینگ و جیمز ویلسون، تئوری پنجره‌های شکسته را معرفی کردند و این چنین استدلال کردند که جرم از بی‌نظمی به‌وجود نمی‌آید، بلکه جرم از تسامح و تساهل نسبت به انحرافات کوچک و بی‌نزاکتی‌های اجتماعی به‌وجود می‌آید. چنانچه شهروندان یک جامعه و ضابطین، نسبت به جرایم خفیف و انحرافات خرد، با اغماض برخورد کنند، این امر در درازمدت، سبب می‌شود که در آن منطقه و محله بی‌نظمی به‌وجود آید و چنین تصور شود که آن محله یا گروه به زعم برخی، صاحب ندارد که به انحرافات و کجروی‌ها پاسخ بدهد. از دل این بی‌نظمی ناشی از عدم برخورد با جرایم ساده و خفیف، جرایم بزرگ و شدید به‌وجود می‌آیند. پس جرم خود، ناشی از استمرار بی‌نظمی است. لذا برخورد قوی و قاطع و بدون اغماض با جرایم ساده از ظهور جرایم بزرگتر جلوگیری خواهد کرد (لوین، ۱۹۸۲: ۱۰).

آنها معتقد بودند که اگر پنجره‌ای شکسته باشد و مرمت نشود، آن کس که تمایل به شکستن قانون و هنجارهای اجتماعی را دارد، با مشاهده بی‌تفاوتی جامعه به این امر، دست به شکستن شیشه دیگری می‌زند. دیری نمی‌پاید که شیشه‌های بیشتری شکسته می‌شود و این احساس آنارسی و هرج و مرج از خیابان به خیابان و از محله‌ای به محله دیگر می‌رود و با خود سیگنالی را به همراه دارد از این قرار که هر کاری را که بخواهید مجاز هستید انجام دهید، بدون آنکه کسی مزاحم شما شود (همان: ۴۵).

آنها تئوری خود را بر اساس دو فرض استوار ساختند:
 اول؛ اگر مسئول یک تخلف فوراً محکوم نشود، او به تکرار جرم تحریک می‌شود.
 دوم؛ اگر متخلفان برای هر تخلف با تمام سختگیری که قانون اجازه داده است، محکوم نشوند، آنها به تدریج از جرایم کوچک به جنایت خواهند رسید. تنها راه جلوگیری از تکرار جرم و گسترش تخلفات، واکنش نشان دادن سریع و فوری به تک‌تک آنهاست. بدین ترتیب با محکوم کردن فوری مسئولان و مرتکبان، آنها را قانع می‌کنیم که هر عمل خلاف و انحراف کوچکی علیه جامعه، چنین عکس‌العملی را در پی دارد و بدین‌سان، احساس مصونیت از تعقیب از بین خواهد رفت.

فرضیات

۱. میزان احساس امنیت مردم در پارک‌های مورد مطالعه (لویزان - پلیس) از تفاوت معنی‌داری برخوردار است.
۲. بین فضاسازی پارک‌های شهر و میزان سرمایه اجتماعی مردم رابطه معنی‌داری وجود دارد.
۳. میزان ارزیابی مردم از میزان جرایم رخ داده در سطح هر یک از پارک‌های مورد مطالعه از تفاوت معنی‌داری برخوردار است.
۴. بین فضاسازی پارک‌های شهر و میزان حضور مردم در سطح پارک‌های شهر رابطه معنی‌داری وجود دارد.

روش‌شناسی

در پژوهش حاضر، با توجه به شرایط و موضوع مورد بررسی، روش پیمایشی است. ابزار جمع‌آوری اطلاعات نیز پرسشنامه می‌باشد. جامعه آماری در این پژوهش دربرگیرنده کلیه افرادی است که به پارک‌های پلیس و لویزان مراجعه کرده‌اند. به دلیل عدم دسترسی به چارچوب نمونه‌گیری از روش قضاوتی برای انتخاب افراد نمونه استفاده شده است و حجم نمونه در سطح دو پارک مورد مطالعه به اندازه ۳۰۰ نفر تعیین شده است.

اعتبار و پایایی پرسشنامه

به‌منظور سنجش اعتبار پرسشنامه از اعتبار صوری و به‌منظور تحلیل روایی سئوالات از روش آزمون «آلفای کربناخ» استفاده شده است.

یافته‌های تحقیق

در زیر شاخص‌های تشکیل‌دهنده سرمایه اجتماعی به صورت خلاصه در جدول شماره ۱ گزارش شده‌اند.

- ۱۹,۸ درصد از پاسخگویان دارای اعتماد اجتماعی کم، ۶۰,۵ درصد متوسط و ۱۹,۸ درصد از آنان دارای اعتماد اجتماعی زیاد می‌باشند.
- ۲۳,۳ درصد از پاسخگویان دارای تعهد محله‌ای کم، ۵۴,۴ درصد متوسط و ۲۲,۳ درصد از آنان دارای تعهد محله‌ای زیاد می‌باشند.
- میزان بده بستان‌های اجتماعی ۲۰,۶ درصد از پاسخگویان در حد کم، ۶۲,۲ درصد متوسط و ۱۷,۱ درصد در حد زیاد می‌باشد.
- ۵۷,۷ درصد از پاسخگویان دارای مشارکت اجتماعی کم، ۳۳,۵ درصد متوسط و ۸,۹ درصد از آنان دارای مشارکت اجتماعی زیاد می‌باشند.
- ۱۷,۷ درصد از پاسخگویان دارای نگرش مثبت کمی نسبت به حوزه ندگی خودشان می‌باشند، ۶۷,۵ درصد در حد متوسط و ۱۴,۸ درصد از آنان در حد زیادی، نسبت به حوزه زندگی خود دارای نگرش مثبت می‌باشند.
- ۱۲,۲ درصد از پاسخگویان میزان وقوع جرایم را در حد کم، ۴۳,۳ درصد در حد متوسط و ۴۴,۵ درصد در حد زیاد ارزیابی کرده‌اند. جهت بررسی وضعیت ارزیابی پاسخگویان از میزان وقوع جرایم، به مقایسه میانگین این شاخص در دو پارک پرداختیم که نتایج آن در جدول شماره ۲ گزارش شده است:

جدول ۱: توزیع پاسخگویان بر حسب شاخص‌های تشکیل‌دهنده سرمایه اجتماعی

متغیر	مقدار	فراوانی	درصد
میزان اعتماد اجتماعی	کم	۵۲	۱۷٫۸
	متوسط	۱۵۹	۵۴٫۵
	زیاد	۵۲	۱۷٫۸
	بی پاسخ	۲۹	۹٫۹
	جمع کل	۲۹۲	۱۰۰
تعهد محله‌ای	کم	۶۶	۲۲٫۶
	متوسط	۱۵۴	۵۲٫۷
	زیاد	۶۳	۲۱٫۶
	بی پاسخ	۹	۳٫۱
	جمع کل	۲۹۲	۱۰۰
بده بستان‌های اجتماعی	کم	۵۹	۲۰٫۲
	متوسط	۱۷۸	۶۱
	زیاد	۴۹	۱۶٫۸
	بی پاسخ	۶	۲٫۱
	جمع کل	۲۹۲	۱۰۰
مشارکت اجتماعی	کم	۱۶۲	۵۵٫۵
	متوسط	۹۴	۳۲٫۲
	زیاد	۲۵	۸٫۶
	بی پاسخ	۱۱	۳٫۸
	جمع کل	۲۹۲	۱۰۰
نگرش مثبت به حوزه زندگی	کم	۵۰	۱۷٫۱
	متوسط	۱۹۱	۶۵٫۴
	زیاد	۴۲	۱۴٫۴
	بی پاسخ	۹	۳٫۱
	جمع کل	۲۹۲	۱۰۰
میزان وقوع جرم	کم	۳۲	۱۱
	متوسط	۱۱۴	۳۹
	زیاد	۱۱۷	۴۰٫۱
	بی پاسخ	۲۹	۹٫۹
	جمع کل	۲۹۲	۱۰۰

جدول ۲: مقایسه میانگین ارزیابی میزان وقوع جرایم در دو پارک

متغیر	پارک	تعداد کل	میانگین
میزان وقوع جرایم	زیباسازی نشده	۱۳۸	۳۳
	زیباسازی شده	۱۲۵	۲۹,۴

مقایسه میانگین میزان وقوع جرایم در سطح دو پارک مورد مطالعه نشان می‌دهد که این مقدار در پارک زیباسازی نشده بیشتر از پارک زیباسازی شده است. بنابراین می‌توان گفت که زیباسازی پارک بر کاهش میزان وقوع جرایم تاثیر مثبتی داشته است.

میزان احساس ناامنی

جدول ۳: توزیع پاسخگویان بر حسب میزان احساس ناامنی آنان

میزان احساس ناامنی	فراوانی	درصد	درصد معتبر
کم	۳۸	۱۳	۱۳,۹
متوسط	۱۶۸	۵۷,۵	۶۱,۵
زیاد	۶۷	۲۲,۹	۲۴,۵
بی پاسخ	۱۹	۶,۵	-
جمع کل	۲۹۲	۱۰۰	۱۰۰

۱۳,۹ درصد از پاسخگویان میزان احساس ناامنی کمی دارند، ۶۱,۵ درصد در حد متوسط و ۲۴,۵ درصد در حد زیاد احساس ناامنی می‌کنند. جهت بررسی وضعیت ارزیابی پاسخگویان از میزان احساس ناامنی، به مقایسه میانگین این شاخص در دو پارک پرداختیم که نتایج آن در جدول زیر گزارش شده است:

جدول ۴: مقایسه میانگین ارزیابی میزان وقوع جرایم در دو پارک

متغیر	پارک	تعداد کل	میانگین
میزان وقوع جرایم	زیباسازی نشده	۱۴۲	۲۳,۶
	زیباسازی شده	۱۳۱	۲۱

مقایسه میانگین میزان احساس ناامنی افراد در سطح دو پارک مورد مطالعه نشان می‌دهد که این مقدار در پارک زیباسازی نشده بیشتر از پارک زیباسازی شده است. بنابراین می‌توان گفت که زیباسازی پارک بر کاهش میزان ناامنی افراد تأثیر مثبتی داشته است.

میزان رضایت از پارک

جدول ۵: توزیع پاسخگویان بر حسب میزان رضایت از پارک

درصد	فراوانی	میزان رضایت از پارک
۱۶,۴	۴۸	کم
۵۴,۸	۱۶۰	متوسط
۲۲,۳	۶۵	زیاد
۶,۵	۱۹	بی پاسخ
۱۰۰	۲۹۲	جمع کل

میزان رضایت ۱۶,۴ درصد از پاسخگویان از پارک‌های مورد مطالعه در حد کم، ۵۴,۸ درصد در حد متوسط و ۲۲,۳ درصد در حد زیاد می‌باشد.

تحلیل دو متغیره و آزمون فرضیه‌های تحقیق در گام اول

فرضیه اول: میزان احساس امنیت مردم در پارک‌های مورد مطالعه (لویزان - پلیس) از تفاوت معنی‌داری برخوردار است.

جدول ۶: مقایسه میانگین احساس ناامنی افراد در سطح دو پارک

متغیر	پارک	تعداد کل	میانگین	انحراف معیار
میزان احساس ناامنی	زیباسازی نشده	۱۴۲	۲۳,۶	۷,۷
	زیباسازی شده	۱۳۱	۲۱	۷,۴

جدول ۷: مقایسه آماره t بر اساس واریانس دو گروه

T	df	Sig	تصمیم بر حسب
۲,۷	۲۷۱	.۰۰۶	واریانس برابر
۲,۷	۲۷۰,۳	.۰۰۶	واریانس نابرابر

بین زیباسازی پارک و میزان احساس ناامنی افراد رابطه معنی‌داری وجود دارد. بنابراین فرضیه صفر رد و فرضیه مخالف پذیرفته می‌شود. مقایسه میانگین احساس ناامنی افراد در سطح دو پارک مورد مطالعه نشان می‌دهد که این مقدار در بین مراجعه‌کنندگان به پارک زیباسازی شده ۲۱ و در بین مراجعه‌کنندگان به پارک زیباسازی نشده ۲۳,۶ می‌باشد. بنابراین به لحاظ میزان احساس ناامنی در بین مراجعه‌کنندگان دو پارک، تفاوت محسوسی وجود دارد.

فرضیه دوم: بین زیباسازی پارک‌های شهر و میزان سرمایه اجتماعی مردم رابطه معنی‌داری وجود دارد.

جدول ۸: همبستگی بین میزان زیباسازی پارک و سرمایه اجتماعی افراد

میزان زیباسازی پارک					سرمایه اجتماعی	ردیف
خیلی زیاد	زیاد	کم	خیلی کم	اصلا		
۰	۸	۲۲	۷	۴	کم	۱
۰	%۴,۱	%۱۱,۲	%۳,۶	%۲		
۷	۴۴	۴۴	۲۷	۵	متوسط	۲
%۳,۶	%۲۲,۴	%۲۲,۴	%۱۳,۸	%۲,۶		
۶	۶	۵	۱۰	۱	زیاد	۳
%۳,۱	%۳,۱	%۲,۶	%۵,۱	%۰,۵		
۱۳	۵۸	۷۱	۴۴	۱۰	جمع کل	۴
%۶,۶	%۲۹,۶	%۳۶,۲	%۲۲,۴	%۵,۱		

جدول ۹: آزمون خی دو

chi - square	Df	Sig
۲۶,۵	۸	.۰۰۱

تفسیر داده‌های جدول بر اساس مقدار خی دو ($\text{chi - square} = 26.5$) و سطح معنی‌داری ($\text{sig} = .001$) بیانگر این است که بین زیباسازی پارک‌ها و میزان سرمایه اجتماعی افراد، رابطه معنی‌داری وجود دارد. جهت بررسی شدت همبستگی بین این دو متغیر، از آماره گاما استفاده شده است که نتایج آن در جدول زیر آمده است:

جدول ۱۰: ضرایب همبستگی

نوع آماره	میزان	sig
گاما	.۱۶	.۰۵

مقدار آماره گاما، به اندازه ۱۶. می‌باشد که حاکی از رابطه مستقیم و نسبتاً ضعیف، بین دو متغیر فوق می‌باشد. به عبارت دیگر هر چه فعالیت‌های زیباسازی در پارک‌های شهر بیشتر صورت گیرد، سرمایه اجتماعی افزایش پیدا می‌کند و برعکس. فرضیه سوم: میزان ارزیابی مردم از میزان جرایم رخ داده در سطح هر یک از پارک‌های مورد مطالعه از تفاوت معنی‌داری برخوردار است.

جدول ۱۱: مقایسه میانگین ارزیابی افراد از بروز جرایم در سطح دو پارک

متغیر	پارک	تعداد کل	میانگین	انحراف معیار
میزان بروز جرایم	زیباسازی نشده	۱۳۸	۳۲٫۹	۱۱٫۵۴
	زیباسازی شده	۱۲۵	۲۹٫۳	۱۳٫۷

جدول ۱۲: مقایسه آماره t بر اساس واریانس دو گروه

تصمیم بر حسب	Sig	df	t
واریانس برابر	.۰۲۴	۲۶۱	۲٫۲۷
واریانس نابرابر	.۰۲۵	۲۴۳٫۷	۲٫۲۵

بین زیباسازی پارک و میزان ارزیابی افراد از بروز جرایم، رابطه معنی‌داری وجود دارد. بنابراین فرضیه صفر رد و فرضیه مخالف پذیرفته می‌شود. مقایسه میانگین ارزیابی افراد از بروز جرایم در سطح دو پارک مورد مطالعه نشان می‌دهد که این میزان در سطح پارک زیباسازی نشده ۳۲٫۹ و در سطح پارک زیباسازی شده ۲۹٫۳ می‌باشد. بنابراین به لحاظ میزان بروز جرایم، در سطح دو پارک، تفاوت محسوسی وجود دارد و این نشان می‌دهد که زیباسازی پارک تا حد معنی‌داری، منجر به کاهش بروز جرایم شده است.

فرضیه چهارم: بین زیباسازی پارک‌های شهر و میزان حضور مردم در سطح پارک‌های شهر رابطه معنی‌داری وجود دارد.

جدول ۱۳: رابطه بین میزان زیباسازی پارک و سرمایه اجتماعی افراد

زیباسازی پارک		میزان حضور در پارک	ردیف
زیباسازی شده	زیباسازی نشده		
۷۵ ٪۳۹,۳	۴۵ ٪۲۳,۶	کم	۱
۱۵ ٪۷,۹	۲۶ ٪۱۳,۶	متوسط	۲
۱۷ ٪۷,۹	۱۵ ٪۷,۹	زیاد	۳
۱۰۵ ٪۵۵	۸۶ ٪۴۵	جمع کل	۴

جدول ۱۴: آزمون خی دو

chi - square	Df	Sig
۸,۷	۲	.۰۱

تفسیر داده‌های جدول بر اساس مقدار خی دو ($\text{chi - square} = 8.7$) و سطح معنی‌داری ($\text{sig} = .01$) بیانگر این است که بین زیباسازی پارک‌ها و میزان حضور افراد در سطح پارک‌ها، رابطه معنی‌داری وجود دارد. جهت بررسی شدت رابطه بین این دو متغیر، از آماره χ^2 کرامر استفاده شده است که نتایج آن در جدول زیر آمده است:

جدول ۱۵: آماره χ^2 کرامر

sig	میزان	نوع آماره
.۰۱	.۲۱	χ^2 کرامر

مقدار آماره کرامر، به اندازه ۲۱. می باشد که حاکی از رابطه مستقیم و نسبتاً ضعیف، بین دو متغیر فوق است. به عبارت دیگر هر چه فعالیت‌های زیباسازی در پارک‌های شهر بیشتر صورت گیرد، میزان حضور مردم در سطح پارک‌های شهر افزایش پیدا می کند و برعکس.

جمع بندی

از آنجایی که این تحقیق بر اساس روش مقایسه‌ای بین دو پارک مورد مطالعه (زیباسازی نشده و زیباسازی شده) انجام شده است، نتایج نشان داد که میانگین میزان وقوع جرایم در سطح دو پارک از تفاوت معنی داری برخوردار است و این مقدار در پارک زیباسازی نشده بیشتر از پارک زیباسازی شده است.

این یافته منطبق با پیش فرض اصلی تئوری پنجره‌های شکسته این است که معتقد است عدم توجه کافی به محیط اجتماعی، باعث بروز و افزایش رفتارهای مجرمانه می شود. لذا با زیباسازی محیط می توان این ذهنیت را در بین مجرمان تقویت کرد که محیط اجتماعی توسط برنامه ریزان شهری و دستگاه‌های مسئول، تحت نظارت و کنترل است و با هر گونه عوامل ایجاد ناامنی و اختلال برخورد می شود. به همین دلیل در این تحقیق نتیجه‌ای منطبق با این تئوری حاصل شد و نشان داده شد که زیباسازی فضای پارک، می تواند منجر به بروز کاهش جرایم گردد. چرا که زیبا شدن فضای پارک و طراحی بهینه محیط داخلی آن، القاء هر گونه تصویری مبنی بر وجود بی نظمی و هرج و مرج را در ذهن مجرمان، غیرممکن می سازد و به همین دلیل، محیط را برای فعالیت آنان ناامن جلوه می دهد.

به دنبال کاهش جرایم در سطح پارک، بایستی انتظار افزایش احساس امنیت را در بین شهروندان داشته باشیم که یافته‌ها و نتایج این تحقیق نیز مبین همین قضیه است. مقایسه میانگین احساس ناامنی افراد در سطح دو پارک مورد مطالعه نشان داد که این مقدار در بین مراجعه کنندگان به پارک زیباسازی شده ۲۱ و در بین مراجعه کنندگان به پارک زیباسازی نشده ۲۳,۶ می باشد. بنابراین به لحاظ میزان احساس ناامنی در بین مراجعه کنندگان دو پارک، تفاوت محسوسی وجود دارد و مراجعه کنندگان به پارک زیباسازی شده، احساس امنیت بیشتری را تجربه می کنند.

پیشنهادها

- ۱- پروژه نورپردازی پارک‌ها و مناطق تاریک داخل آنها، بایستی در دستور کار شهرداری‌ها قرار گیرد و لازم است که در این زمینه پلیس به شناسایی پارک‌های جرم‌خیز بپردازد و در این زمینه پیشنهادهای مفیدی به شهرداری ارائه نماید.
- ۲- از بین بردن حصارها و دیوارهایی که مانع رؤیت کامل فضای داخلی پارک‌ها می‌شود، همچون شمشادها که در برخی مواقع ارتفاع آنان زیاد می‌شود و همین ارتفاع زیاد باعث مخفی شدن مجرمین از دید ناظرین می‌شود.
- ۳- تعبیه دوربین‌های مداربسته در پارک‌های شلوغ و اطلاع‌رسانی به افراد مختلف درخصوص نصب دوربین مدار بسته، تا از این طریق افراد تحت نظارت باشند و امکان عمل مجرمانه از آنها سلب شود.
- ۴- استفاده از پلیس پارک در کل پارک‌های سطح شهر به منظور تقویت نظارت رسمی.
- ۵- ترمیم سریع و به موقع کلیه وسایل و اموال داخل پارک‌ها تا از این طریق، متخلفان پیام مسئولان و برنامه‌ریزان مبنی بر نظارت اجتماعی را دریافت کنند.
- ۶- برخورد اصولی با جرایم کوچک داخل پارک‌ها، تا مرتکبین جرایم بزرگ و سازمان یافته، اهتمام پلیس در زمینه برخورد با جرایم کلان‌تر را جدی بگیرند
- ۷- چنانچه طراحان محیط شهری و شهرسازان و پلیس بتوانند ارتباط مفید و مستمری با یکدیگر داشته باشند و در زمینه ساخت فضاها به یکدیگر کمک نمایند، شاهد کاهش چشمگیری در نرخ جرایم خواهیم بود.
- ۸- پیشنهاد می‌شود که فضاهای پارک‌ها و حتی سر و وضع و رفتار کارکنان داخل پارک‌ها، به گونه‌ای درخشش داشته باشد که امکان جسارت را از دیگران سلب کند.
- ۹- اخذ نظرات و پیشنهادات مردمی در خصوص چگونگی زیباسازی و فضاسازی پارک‌ها، منجر به کاهش فاصله اجتماعی بین شهرداری و مردم خواهد شد و از این طریق اولاً مشارکت مردم را افزایش می‌دهد و از سوی دیگر، منجر به حضور جدی‌تر مردم در فضاهای اجتماعی می‌شود و حضور مردم، خود در نقش عامل نظارتی عمل می‌کند.

کتابشناسی

۱. افتخاری، اصغر (۱۳۸۱)، مراحل بنیادین اندیشه در مطالعات امنیت ملی، تهران: پژوهشکده مطالعات راهبردی، چاپ اول؛
۲. افشار، رضا (۱۳۸۴)، امنیت اجتماعی زنان در شهر تهران، پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه تهران، دانشکده علوم اجتماعی؛
۳. باباخانلو، پگاه (۱۳۸۲)، «امنیت عمومی (مفاهیم و تعاریف و اقسام)»، چکیده مقالات همایش امنیت اجتماعی، تهران: ناجا؛
۴. بوزان، باری (۱۳۸۰)، «امنیت، کشور، نظم نوین جهانی و فراسوی آن». ترجمه احمد پارساپور، فصلنامه فرهنگ اندیشه، سال اول، شماره ۳ و ۴؛
۵. بیات، بهرام و شرافتی‌پور، جعفر (۱۳۸۷)، پیشگیری از جرم با تکیه بر رویکرد اجتماع محور، معاونت اجتماعی و ارشاد ناجا؛
۶. پورافکاری، نصرالله (۱۳۸۳)، «نزاع‌های جمعی محلی»، مجموعه مقالات اولین همایش ملی طرح مسائل جامعه‌شناسی ایران، تهران، انتشارات دانشگاه علامه طباطبائی؛
۷. تاجیک، محمدرضا (۱۳۷۶)، مدخلی بر مفاهیم و رویکردهای امنیت ملی، تهران: معاونت انتظامی و امنیتی وزارت کشور، سال دوم شماره دوم؛
۸. تاجیک، محمدرضا (۱۳۸۰)، مقدمه‌ای بر استراتژی امنیت ملی ج. ۱۱ (رهیافت‌ها و راهبردها) جلد اول، تهران: فرهنگ گفتمان، چاپ اول؛
۹. تریف، تری و دیگران (۱۳۸۳)، مطالعات امنیتی نوین، ترجمه علیرضا طیب و وحید بزرگی، تهران: پژوهشکده مطالعات راهبردی، چاپ اول؛
۱۰. رحیمی، رسول (۱۳۸۷)، بررسی عوامل اجتماعی و امنیتی مؤثر بر احساس امنیت شهروندان منطقه ۱۷ (با تأکید بر طرح‌های چهارگانه ارتقاء امنیت اجتماعی)، پایان‌نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه علوم انتظامی؛
۱۱. سجادی، غلامرضا (۱۳۸۷)، بررسی تاثیر عملکرد پلیس پارک در افزایش احساس امنیت شهروندان مراجعه‌کننده به بوستان‌های تهران، پایان‌نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه علوم انتظامی؛
۱۲. صدیق سروسستانی، رحمت‌الله (۱۳۸۵)، آسیب‌شناسی اجتماعی، تهران، انتشارات دانشگاه تهران؛
۱۳. صدیق سروسستانی، رحمت‌الله (۱۳۷۵)، عوامل و موانع اجتماعی امنیت در ایران، همایش توسعه و امنیت عمومی، معاونت امنیتی وزارت کشور، ناشر وزارت کشور؛

۱۴. عزیزی علویجه، حسن و دیگران (۱۳۷۹)، مفهوم شناسی امنیت (شرحی بر تهدیدات امنیتی)، پلی کیپی از انتشارات موسسه مطالعات راهبردی، شماره ۲/۲۴؛
۱۵. عسکری، محمود (۱۳۸۱)، مقاله «مقدمه‌ای بر جامعه‌شناسی امنیت» فصلنامه راهبرد شماره ۲۶، ناشر مرکز تحقیقات استراتژیک تهران؛
۱۶. عسکری، محمد علی (۱۳۷۸)، بررسی رابطه مشارکت سیاسی و امنیت عمومی، پایان‌نامه کارشناسی ارشد دانشگاه علوم انتظامی؛
۱۷. عسگری، محمود (۱۳۸۲)، «رهیافتهای شناخت شناسی امنیت»، فصلنامه مطالعات راهبردی، سال ششم، شماره ۲۰؛
۱۸. فخّار طوسی، جواد (۱۳۸۱)، امام خمینی و رسانه‌های گروهی، مؤسسه تنظیم و نشر آثار امام خمینی (ره)؛
۱۹. فوکویاما، فرانسیس (۱۳۸۰)، پایان نظم سرمایه اجتماعی و حفظ آن، ترجمه غلام عباس توسلی، تهران، چاپ اول، نشر جامعه ایرانیان؛
۲۰. فوکویاما، فرانسیس (۱۳۸۴)، سرمایه اجتماعی، اعتماد، دموکراسی و توسعه، چاپ شده در تاجبخش کیان، مترجمین افشین خاکباز و حسن پویان، نشر شیرازه؛
۲۱. قربان حسینی، علی اصغر (۱۳۷۶)، امنیت و نیروی انتظامی، نشریه امنیت شماره دوم، تهران: وزارت کشور
۲۲. قریشی، علی اکبر (۱۳۷۲)، قاموس قرآن، چاپ ششم، جلد آخر، انتشارات حیدری
۲۳. کلمن، جیمز (۱۳۷۷)، بنیادهای نظریه اجتماعی، ترجمه منوچهر صبوری، چاپ اول، نشر نی؛
۲۴. کمالی، افسانه (۱۳۸۳)، مطالعه تطبیقی اعتماد در دو حوزه فرهنگ و سیاست، فصلنامه رفاه اجتماعی؛
۲۵. کلاهیجان، محمود (۱۳۸۴)، راهکارهای تحقق امنیت اجتماعی، مجموعه مقالات همایش امنیت اجتماعی، معاونت اجتماعی ناجا، شماره یک، تهران، انتشارات گلیونه؛
۲۶. کیوان حسینی، اصغر (۱۳۷۹)، «دوازده نکته محوری درباره امنیت»، فصلنامه مطالعات دفاعی و امنیتی، سال هفتم، شماره ۲۵؛
۲۷. ماندل، رابرت (۱۳۷۹)، چهره متغیر امنیت ملی، ترجمه پژوهشکده مطالعات راهبردی، تهران: پژوهشکده مطالعات راهبردی، چاپ اول؛
۲۸. متقی، جلال (۱۳۷۷)، امنیت و اقتصاد، نشریه امنیت، شماره چهارم، تهران: وزارت کشور؛
۲۹. مدیری، آتوسا (۱۳۸۵)، جرم، خشونت و احساس امنیت در فضای عمومی شهر، فصلنامه رفاه اجتماعی، سال ششم، شماره ۲۲؛
۳۰. معین، محمد (۱۳۷۱)، فرهنگ فارسی، تهران، انتشارات امیرکبیر؛

۳۱. ملاحسنی، حسین (۱۳۸۱)، بررسی رابطه بین سرمایه اجتماعی و نوع دینداری در بین دانش‌آموزان سال سوم دبیرستان در استان گلستان، مقطع کارشناسی ارشد، دانشگاه تربیت مدرس؛
۳۲. مؤذن جامی، محمدهادی (۱۳۷۸)، «نگاهی به آسیب‌شناسی امنیت ملی»، فصلنامه مطالعات دفاعی استراتژیک، سال یکم، شماره ۱؛
۳۳. نادریپور، محمدرضا (۱۳۸۹)، اعتماد به تلویزیون و احساس امنیت، رساله دکتری، دانشگاه علامه طباطبایی، دانشکده علوم اجتماعی؛
۳۴. واکر، آر (۱۳۸۰)، «موضوع و مرجع امنیت»، ترجمه مرادعلی صدوقی، فصلنامه فرهنگ‌اندیشه، سال اول، شماره ۳ و ۴؛
۳۵. ولی‌پور زرومی، سیدحسین (۱۳۸۳)، گفت‌مانهای امنیت ملی در جمهوری اسلامی ایران، تهران: پژوهشکده مطالعات راهبردی؛
۳۶. ویور، آل (۱۳۸۰)، «امنیتی کردن و غیرامنیتی کردن»، ترجمه مرادعلی صدوقی، فصلنامه فرهنگ‌اندیشه، شماره ۳ و ۴؛

37. Bonds, Michael(2004), *Urban Social Theory*, Oxford University Press
38. Bootoms , A ,and wiles, p(1997) *Environmental criminology* , in Maquir , M. Ox Ford university press;
39. Davis , M(1998), *Ecology Of Fear* , picador , London;
40. George L. Kelling & William H. Sousa, Jr(2001) *Do Police Matter? An Analysis of the Impact of New York City's Police Reforms*, Manhattan Institute Center for Civic Innovation Civic Report No. 22 ;
41. George L. Kelling & William H. Sousa, Jr(2001), *Do Police Matter? An Analysis of the Impact of New York City's Police Reforms*, Manhattan Institute Center for Civic Innovation Civic Report No. 22;
42. James Q. Wilson & George Kelling,(1982) *Broken Windows: The Police and Neighborhood Safety*, Atlantic Monthly, Mar;
43. Levine, Michael(1982),*Broken Windows,Broken Business: How the Smallest Remedies Reap the Biggest Rewards*;
44. Newman , O(1972), *defensible space: people and design in the violent city london*: archirectural press;
45. Raphael and Jens Ludwig,(2003), “Do Prison Sentence Enhancements Reduce Gun Crime? The Case of Project Exile,” 251-286, in *Evaluating Gun Policy*, Jens Ludwig and Philip J. Cook, ed. Washington, DC: Brookings;
46. Rock , p.(1989), *new directionsin crimionlogical Theory* , social studies review 1 , 5: 2 – 6.